

Η ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΤΑΥΡΟΥ

Η θύσις Νεκ 27
1940

Του συνεργάτου των «Αθηναϊκῶν Νέων» κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΒΕΡΡΟΙΑ, Σεπτέμβριος. — Δέν υπάρχουν μόνον άνθρωποι ιεροί, και τότε: ιεροί και αγώνες ιεροί και δικαία ιερά και ιεροί σκοποί και ιεροί θεσμοί, αλλά και... ταύροι ιεροί.

Και ταύροι ιεροί ήσαν οι ταύροι των θυσιών, κατά τα μεγάλα πανηγύρια εις την Θράκην. Μεταξύ αυτών είνε και οι ταύροι των «άναστενάρηδων», οι οποίοι αγοράζονται με την τιμήν του αίματος, του ιεροῦ ταύρου του προηγούμενου έτους.

Όταν σφάζεται αυτός — και αν δέν φθάνη ένας, είνε δυο ή και τρεις, που τους δωρίζουν τα γύρωθεν χωριά, — τα τεμάχια του κρέατος του μοιράζονται ώμα εις τους κατοίκους, διανεμόμενα στα σπίτια με κοφίνια και με... μουσική.

Κάθε οικογένεια, τότε, δίδει ή μάλλον έδιδεν, ως ανταλλάγμα, ποσόν σιταριού ή κριθά-

Τώρα που εύρίσκονται εις το κατώφλιον του βίου...

ριού, ή ότι άλλο εισόδημα έχει. Και ή συγκομιδή αυτή των σιτηρών πωλείται υπό της επιτροπής των άναστενάρηδων και ήγοράζεται κατά τον Απρίλιον νέος ταύρος, ο οποίος παρεδίδετο εις τον άγελαδάρην του χωριού και διετρέφετο έπιμελεία του ναού, της μεγάλης δηλαδή άλλοτε έν Κωστή Μονής του αγίου Κωνσταντίνου.

Το περίεργον είνε ότι ο ταύρος αυτός, το «μπικάδι», όπως το λέν οι Θράκες, πρέπει να είνε τριών ή πέντε, ή έπτα ετών. Να είνε δηλαδή τα έτη του μονά, αν είνε ζυγά, δέν τον δέχεται ο... άγιος Κωνσταντίνος.

Πιστεύουν δέ οι άναστενάρηδες και κοντά σ' αυτούς και όλοι οι χωρικοί, ότι όσο άγιος και αν είνε ο ταύρος, κατά την ήμέρα εκείνην της θυσίας, ήμερευει.

Τούτο οι γραμματισμένοι της περιφέρειας το αποδίδουν εις την επενέργειαν της μουσικής, επί του... ταύρου. Άλλά ή μουσική τας ήμέρας εκείνας εις το Κωστή και Προδίδον, μουσική με νταούλια, γκάϊδες και καραμούζες, ήταν τέτοια, που μπορούσε να αγριέψη όχι μοναχά ο ταύρος, αλλά και οι άνθρωποι και οι... άγιοι ακόμα!

ΟΟΟΟΟ

Η έορτή του ταύρου άρχιζε από την παραμονή του αγίου Κωνσταντίνου.

Έφερναν τον ταύρον, ο οποίος, καθώς γράφομεν και άνωτέρω, έπρεπε να μην είνε εύνοχησμένος, οι άναστενάρηδες απ' έξω, με μουσικήν πομπήν και δοσαν μεγάλην, στολισμένον με άνθη, κορδέλλες και τέλια, σαν να ήταν νύφη.

Από πίσω από τον ταύρον ήρχοντο οι άναστενάρηδες κρατούντες τις «Λάρες», όπως λένε τας Εικόνας του αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης, από τα «μνίκια», τας λαβάρ των, δηλαδή, έχοντες και θυμιατό και ιματίζοντας τους πάντας, ενώ όλλοι κρατούσαν λαμπάδες άναμμένες.

Πρίν φέρουν τον ταύρον εις την εκκλησίαν, γυρίζουν θυμιάζοντες, «εσταυρώναν» όλο το χωριό.

Σαν έφθσαν εις τον ναόν, ο άρχιαναστενάρης έκασμεν σταυρόν επί του ταύρου με την εικόνα του αγίου Κωνσταντίνου, που ήταν μαλαμακοκτινισμένη και γεμάτη, όπως και οι άλλες, άνθη, κορδέλλες, αφιερώματα άργυρά και ένα πλήθος κουδουνάκια.

Κατόπιν ο ιερέυς εύλογούσε το «μπικάδι», το οποίον έδενετο εκεί, για να διανυκτερεύσει εις την Μονήν.

Το πρωί της ήμέρας του αγίου Κωνσταντίνου ή τελετή έπανελαμβάνετο. Έσταυρώνε και ν τον ταύρον ο άρχιαναστενάρης με τη χρυσωμένη και τη στολισμένη εικόνα του αγίου Κωνσταντίνου, τον εύλογούσεν ο ιερέυς για δεύτερη

φορά, και έπειτα ο άρχιαναστενάρης τον θυσίαζε με προσοχήν, ώστε το αίμα του, να ρεύση όλο εις τα θεμέλια της εκκλησίας, όπου ήνοιγετο μικρός λάκκος.

Το τοσκούρι της σφαγής έθεωρείτο επίσης ιερό και έφυλάσσετο σε άρισμένο μέρος.

Εις τον ναόν, μετά το τέλος της έορτής, έφιλάσσοντο και οι ειδίκες εικόνες των άναστενάρηδων, οι «Χάρες», με εύλαβεια και προσοχή.

Το προνόμιον της σφαγής του ταύρου, το είχαν οι άναστενάρηδες.

Κατόπιν διενέμετο ώμό το κρέας, πάλιν με γκάϊδες και νταούλια, ως άνωτέρω γράφομεν, έγέμετο δηλαδή ή «κρενομία» των άρχαίων και ήρχιζεν το πανηγύρι.

Τα τοιούτον, κατά τον σφοδρό μελετητήν της ιστορίας της Θράκης και των άρχαίων μυστηρίων της Ελλάδος κ. Κων. Κουσιόδη, ιατροφιλόσοφον του Σουφλίου, είνε ανάλογον με την «κρηνομάντεια» των άρχαίων, κατά τας έορτάς του Διονύσου.

Τούτο ήταν ένας μυστικισμός, διότι οι μεμνημένοι εις τα μυστήρια της εποχής εκείνης έπίστευαν ότι τρώγοντες ώμόν κρέας, κατά τας έορτάς αυτές, επικοινωνούν μυστηριώδως μετά του Διονύσου, ο οποίος ούτω κατέβαινε έως αυτούς και έγέμιζε τας ψυχάς των με την θεότητά του.

Γι' αυτούς τους λόγους και ο Διόνυσος έκαλείτο «ταυροφάγος» και «ώμηστής».

ΟΟΟΟΟ

Τόση δέ είνε ή προσήλωση των έκ Κωστή προσφύγων της Μελίκης, μου έλεγαν εκεί, ώστε οι Κωστιανοί νεόνυμφοι, μόλις τελεσθή το μυστήριον του γάμου εις την εκκλησίαν, θεωρούν άπαραίτητον, για να ζήσουν εύτυχεις και στερεωμένοι, πρίν γυρίσουν εις το γαμβρό το σπίτι, να προσκυνήσουν προηγουμένως μίαν άναστενάρηκην εικόνα του αγίου Κωνσταντίνου.

ΟΟΟΟΟ

Κατά τους άναστενάρηδες δέν υπάρχουν ειδικά τραγούδια δια τους χορεύοντας επί της πυράς.

Ο χορός απ' έξω και γύρω της φωτιάς, τραγουδάει διάφορα σχετικά άσματα, ενώ εκεί-

νοι μαινόνται και άναστενάζουν.

Ο κ. Άραμπατζής μόλις και μετά βίας έδέχθη να μου πη ένα από τα τραγούδια αυτά και τούτο, μόλις μετέβη εις άλλην οίκίαν ο σεβασμιώτατος Φλωρίνης και μείναμε μόνον με τον κοινοτάρχην κ. Αντωνόπουλον, αν και οι ιερείς δέν άνακατεύονται πλέον εις τα έθιμα των άναστενάρηδων.

Ίδου αυτό:

Ο Κωνσταντίνος ο μικρός, ο Μικροκωνσταντίνος, από μικρός στα γράμματα, κι' από μικρός στην τέχνη, στον χρόνο 'μάθε το σπαθί, στον δεύτερο δοξάρι, τον τρίτο, άνακαυχήθηκε, κανένα δέν φοβάται, ήμτε φτωχό, ήμ' άχοντα, ήμτε τον βασιλιά.

Βασιλοπούλα πρόβαλλε, από άψηλό παλάτι, κι' άπολογήθηκε και λέει κι' αυτόν το λόγο κρένει:

— Σώπα, για σώπα Κωσταντή, και μην πολυκαυχίσαι κι' ο βασιλιάς γεράκια 'χει κι' αν στείλη και σε πιάσουνε: Κι' ο βασιλιάς που τ' άκουσε αυτόν τον λόγο λέγει:

— Ποιος είνε άξιος στο σπαθί, κι' άξιος στο κοντάρι, τον Κωσταντίνο τον μικρό να πάη να μου φέρω. Κανένας δέν εξέβηκε απ' τους άντρειωμένους, μιάς χύρας γυνίς μοναχογυνίς κείνος γναινει και λέει:

— Εγώ μαι άξιος στο σπαθί και άξιος στο κοντάρι τον Κωσταντίνο το μικρό να πάω να τον φέρω. Δώσε μου χίλιους από μπροστά και χίλιους από πίσω και χίλιους 'πέ τα πλάγια μου, τον Κωσταντή να φέρω.

Έκει στον δρόμο πήγαινε στη στράτα περπατούσεν, και τον αταυρό του έκανε, Θεό παρακαλούσε:

— Θεέ μου, δός' μου να τον βρώ στον ίσκιό μου κοιμάται, το άλογό του στη βοσκή, και το σπαθί στον κλώνο. Έκει πήγε και βρήκε τον, στον ίσκιό που κοιμόταν, κι' έπιασε και τον έδεσε, τριών κουλιών (τρεις φορές) ά-

(λυσίδα,

κι' έβαλε και στην πλάτη του του μύλου το λιθάρι. Στον δρόμο που τον πάεαν έφώναζε και λέει:

— Δέν είνε κρίμα και ντροπή στον βασιλιά να πάω: Και τίναζε τα χέρια του, κοπήκαν οι γ' άλυσσίδες και τάρανε τις πλάτες του κι' έπεσε το λιθάρι, κι' αυτός μακριά πετάχτηκε. — Ζήτη το παλληκάρι!

Ένα άλλο τραγούδι λέει για κάποιον Κωνσταντίνο πάλι, που ενώ ήθελε μικρόν να τον άρραδωνίσση ή μάνα του:

Τού ήθελε ένα μήνυμα στον πόλεμο να πάη. Νύχτα σελώνει τ' άλογο, νύχτα το καλλιγώνει, δός' άσημένια πέταλα, καρφιά μαλαματένια, και το καρμουςπιάκι του, όλο μαργαριτάρι...

Όλόκληρη ιστορία και το ποιημα αυτό με πλοκήν και λύσιν, όπως και ενός άλλου Κωσταντή, που ενώ:

ο Τούρκος χαιρέται τ' άρματα κι' ο Φράγκος τα καράδια,

Αυτός χαιρέται την κόρη που άγαπά. Άλλά πάει στον πόλεμο και αυτός και άφίνει την «καλή του», ή οποία του λέει παραπονετικά:

— Έσύ διαβαίνεις, Κωσταντή, κι' έμένα που μ' άφίνεις;

— Σ' άφίνω πρώτα στο δρό, και δεύτερο στους άγιους 'φίνω σε, όλοωστερα και στη γλυκειά μου μάνα...

Άλλη ιστορία πάλι, τραγική κι' αυτή.

Και οι ιστορικοί Κωσταντήδες δέν τελειώνουνε στα θρακικά τραγούδια.

Όλόκληρος... έπιστράτευσις Κωσταντήδων και Κωνσταντινών και τραγούδια του αγίου Κωνσταντίνου στο Κωστή!...

Κατά τον κ. Σμυρλήν, της Βερροίας, άναστενάρικο τραγούδι της φωτιάς είνε το εξής:

Το πανηγύρ' είνε πολύ, κι' ο κόσμος είνε λίγος, δέκα δίπλες ο χορός, δεκαοχτώ παλαιότερες, ο λύκος πήρε το παιδί 'πό μέσ' απ' την παλαιστρα (κλπ.

Όπως και το εξής, του ά-

Η ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΤΑΥΡΟΥ

Τοῦ συνεργάτου τῶν «Ἀθηναϊκῶν Νέων» κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΒΕΡΡΟΙΑ, Σεπτέμβριος. — Δὲν ὑπάρχουν μόνον ἄνθρωποι ἱεροί, καὶ τόποι ἱεροὶ καὶ ἀγῶνες ἱεροὶ καὶ δίκαια ἱερὰ καὶ ἱεροὶ σκοποὶ καὶ ἱεροὶ θεσμοί, ἀλλὰ καὶ... ταῦροι ἱεροί.

Καὶ ταῦροι ἱεροὶ ἦσαν οἱ ταῦροι τῶν θυσιῶν, κατὰ τὰ μεγάλα πανηγύρια εἰς τὴν Θράκην. Μεταξὺ αὐτῶν εἶνε καὶ οἱ ταῦροι τῶν «ἀναστενάρηδων», οἱ ὅποιοι ἀγοράζονται μὲ τὴν τιμὴν τοῦ αἵματος, τοῦ ἱεροῦ ταύρου τοῦ προηγουμένου ἔτους.

Ὅταν σφάζεται αὐτὸς—καὶ ἂν δὲν θβάνῃ ἓνας, εἶνε δύο ἢ καὶ τρεῖς, πού τοὺς δωρίζουν τὰ γυῶθεν χωριά,—τὰ τεμάχια τοῦ κρέατός του μοιράζονται ὡμὰ εἰς τοὺς κατοίκους, διανεμόμενα στὰ σπιτία μὲ κοφίνια καὶ μέ...μουσική.

Κάθε οἰκογένεια, τότε, δίδει ἢ μᾶλλον ἐδίδεν, ὡς ἀντάλλαγμα, ποσὸν σιταριοῦ ἢ κριθαριοῦ, ἢ ὅτι ἄλλο εἰσόδημα ἔχει. Καὶ ἡ συγκομιδὴ αὐτῆ τῶν σιτηρῶν πωλεῖται ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀναστενάρηδων καὶ ἡγοράζεται κατὰ τὸν Ἀπρίλιον νεὸς ταῦρος, ὁ ὁποῖος παρεδίδετο εἰς τὸν ἀγελαδάρην τοῦ χωριοῦ καὶ διετρεφέτο ἐπιμελείᾳ τοῦ ναοῦ, τῆς μεγάλης δηλαδὴ ἄλλοτε ἐν Κωστῇ Μονῆς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Τὸ περίεργον εἶνε ὅτι ὁ ταῦρος αὐτός, τὸ «μικκάδι», ὅπως τὸ λέν οἱ Θράκες, πρέπει νὰ εἶνε τριῶν ἢ πέντε, ἢ ἑπτὰ ἐτῶν. Νὰ εἶνε δηλαδὴ τὰ ἔτη του μονά, ἂν εἶνε ζυγὰ, δὲν τὸν δέχεται ὁ... ἅγιος Κωνσταντῖνος.

Πιστεύουν δὲ οἱ ἀναστενάρηδες καὶ ἐν αὐτοῖς τὸν ταῦρον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, γυρίζουν θυμιάζοντες, «εἰσταύρων» ὅλο τὸ χωριό.

ρηδες καὶ κοντὰ σ' αὐτοὺς καὶ ὅλοι οἱ χωρικοὶ, ὅτι ὅσο ἀγρίος καὶ ἂν εἶνε ὁ ταῦρος, κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῆς θυσίας, ἡμερῆς.

Τοῦτο οἱ γραμματισμένοι τῆς περιφερείας τὸ ἀποδίδουν εἰς τὴν ἐπενέργειαν τῆς μουσικῆς, ἐπὶ τοῦ... ταύρου. Ἀλλὰ ἡ μουσικὴ τὰς ἡμέρας ἐκείνας εἰς τὸ Κωστὴ καὶ Προδίδον, μουσικὴ μὲ νταούλια, γκάιδες καὶ καραμουζες, ἦταν τέτοια, πού μποροῦσε νὰ ἀγριέψῃ ὅχι μοναχὰ ὁ ταῦρος, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ... ἅγιοι ἀκόμα!

ΟΟΟΟΟ

Ἡ ἐορτὴ τοῦ ταύρου ἄρχιζε ἀπὸ τὴν παραμονὴ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Ἐφεναν τὸν ταῦρον, ὁ ὁποῖος, καθὼς γράφομεν καὶ ἀνωτέρω, ἔπρεπε νὰ μὴν εἶνε εὐνούχιστος, οἱ ἀναστενάρηδες ἀπ' ἐξῆς, μὲ μουσικὴν πομπὴν καὶ ὄσαν μεγάλην, στολισμένον μὲ ἄνθη, κορδέλλες καὶ τέλεια, σὰν νὰ ἦταν νύφη.

Ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὸν ταῦρον ἤρχοντο οἱ ἀναστενάρηδες κρατοῦντες τίς «Ἀλάρες», ὅπως λένε τὰς εἰκόνας τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, ἀπὸ τὰ «μυνίκια», τὰς λαβὰς τῶν, δηλαδή, ἔχοντες καὶ θυμιάτῃ καὶ «μιατίζοντες» τοὺς πάντας, ἐνῶ ἄλλοι κρατοῦσαν λαμπάδες ἀναμμένες.

Πρὶν φέρουν τὸν ταῦρον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, γυρίζουν θυμιάζοντες, «εἰσταύρων» ὅλο τὸ χωριό.

Σὰν ἐφθάναν εἰς τὸν ναόν, ὁ ἀρχιερεὺς τὸν ταῦρον ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, γυρίζουν θυμιάζοντες, «εἰσταύρων» ὅλο τὸ χωριό. Σὰν ἐφθάναν εἰς τὸν ναόν, ὁ ἀρχιερεὺς τὸν ταῦρον ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, γυρίζουν θυμιάζοντες, «εἰσταύρων» ὅλο τὸ χωριό.

Κατόπιν ὁ ἱερεὺς εὐλογοῦσε τὸ «μικκάδι», τὸ ὁποῖον ἐδένετο ἐκεῖ, γιὰ νὰ διανυκτερεύσῃ εἰς τὴν Μονήν.

Τὸ πρῶτ' τῆς ἡμέρας τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἡ τελετὴ ἐπανελαμβάνετο. Ἐσταύρωνε καὶ τὸν ταῦρον ὁ ἀρχιερεὺς ἀναστενάρης μὲ τὴ χρυσωμένη καὶ τὴ στολισμένη εἰκόνα τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, τὸν εὐλογοῦσεν ὁ ἱερεὺς γιὰ δευτέρην

φορὰ, καὶ ἔπειτα ὁ ἀρχιερεὺς ἀναστενάρης τὸν θυσίαζε μὲ προσοχήν, ὥστε τὸ αἷμα του, νὰ ρέυσῃ ὅλο εἰς τὰ θεμέλια τῆς ἐκκλησίας, ὅπου ἡνοίγετο μικρὸς λαίκος.

Τὸ τσεκούρι τῆς σφαγῆς ἐθεωρεῖτο ἐπίσης ἱερὸ καὶ ἐφυλάσσετο σὲ ὀρισμένον μέρος.

Εἰς τὸν ναόν, μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐορτῆς, ἐφυλάσσοντο καὶ οἱ εἰδικὲς εἰκόνας τῶν ἀναστενάρηδων, οἱ «Χάρες», μὲ εὐλάβεια καὶ προσοχή.

Τὸ πρόνομιον τῆς σφαγῆς τοῦ ταύρου, τὸ εἶχαν οἱ ἀναστενάρηδες.

Κατόπιν διενέμετο ὡμὸ τὸ κρέας, πάλιν μὲ γκάιδες καὶ νταούλια, ὡς ἀνωτέρω γράφομεν, ἐγένετο δηλαδὴ ἡ «κρενομία» τῶν ἀρχαίων καὶ ἤρχιζεν τὸ πανηγύρι.

Τὸ τοιοῦτον κατὰ τὸν σόφον μελετητὴν τῆς ἱστορίας τῆς Θράκης καὶ τῶν ἀρχαίων μυστικῶν τῆς Ἑλλάδος κ. Κων. Κουρτίδην, ἱστοφίλοστον τοῦ Σουλτανοῦ, εἶνε ἀνάλογον μὲ τὴν «κρενομίαν» τῶν ἀρχαίων, κατὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Διονύσου.

Τοῦτο ἦταν ἓνας μυστικισμὸς, διότι οἱ μεμνημένοι εἰς τὰ μυστήρια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπίστευαν ὅτι τραγοῦντες ὡμὸν κρέας, κατὰ τὰς ἐορτὰς αὐτὰς, ἐπεκοινωνοῦν μυστηριῶδες μετὰ τοῦ Διονύσου, ὁ ὁποῖος οὕτω κατέβαινε ἕως αὐτοῦ καὶ ἐγέμισε τὰς ψυχὰς τῶν μὲ τὴν θεότητά του.

Γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους καὶ ὁ Διόνυσος ἐκαλεῖτο «ταυροφάγος» καὶ «ὡμωστής».

ΟΟΟΟΟ

Τόση δὲ εἶνε ἡ προσήλωση τῶν ἐκ Κωστῆ προσφύγων τῆς Μελίκης, μού ἔλεγον ἐκεῖ, ὥστε οἱ Κωστῖανοὶ νεόνυμφοι, μόλις τελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου εἰς τὴν ἐκκλησίαν, θεωροῦν ἀπαραίτητον, γιὰ νὰ ζήσουν εὐτυχεῖς καὶ στερεωμένοι, πρὶν γυρίσουν εἰς τὸ γαμβροῦ τὸ σπιτί, νὰ προσκυνήσουν προηγουμένως μίαν ἀναστενάρικην εἰκόνα τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

ΟΟΟΟΟ

Κατὰ τοὺς ἀναστενάρηδες δὲν ὑπάρχουν εἰδικὰ τραγούδια διὰ τοὺς χορεύοντας ἐπὶ τῆς πυρᾶς.

Ὁ χορὸς ἀπ' ἐξῶ καὶ γύρω τῆς φωτιάς, τραγουδαί διάφορα σχετικὰ ἄσματα, ἐνῶ ἐκεῖ-

νοι μαίνονται καὶ ἀναστενάζουν.

Ὁ κ. Ἀραμπατζῆς μόλις καὶ μετὰ θίας ἐδέχθη νὰ μοῦ πῇ ἐνὰ ἀπὸ τὰ τραγούδια αὐτὰ καὶ τοῦτο, μόλις μετέβη εἰς ἄλλην οἰκίαν ὁ σεβασμιώτατος Φλωρίνης καὶ μείναμε μόνον μὲ τὸν κοινοτάρχην κ. Ἀντωνόπουλον, ἂν καὶ οἱ ἱερεῖς δὲν ἀνακατεύονται πλέον εἰς τὰ ἔθιμα τῶν ἀναστενάρηδων.

Ἴδου αὐτό:

Ὁ Κωνσταντῖνος ὁ μικρός, ὁ Μικροκωνσταντῖνος, ἀπὸ μικρὸς στὰ γράμματα, καὶ ἀπὸ μικρὸς στὴν τέχνη, στὸν χρόνον μᾶθε τὸ σπαθί, στὸν δεύτερον βοξάρ, τὸν τρίτον, ἀνακαυχήθηκε, κανένα δὲν φοβάται, μήτε φτωχὸ, μήτ' ἀχοντα, μήτε τὸν βασιλιά. Βασιλοπούλα πρόβαλλε, ἀπὸ ἀψηλὸ παλάτι, καὶ ἀπολογήθηκε καὶ λέει καὶ αὐτὸν τὸ λόγο κρένει:

— Σῶπα, γιὰ σῶπα Κωνσταντῆ, καὶ μὴν πολυκαυχῆσαι καὶ ὁ βασιλιάς γεράκια 'χει καὶ ἂν στείλῃ καὶ σὲ πιάσουνε; Κι' ὁ βασιλιάς πού τ' ἀκούσε αὐτὸν τὸν λόγο λέγει:

— Ποῖος εἶνε ἄξιος στὸ σπαθί, καὶ ἄξιος στὸ κοντάρι, τὸν Κωνσταντῖνον τὸν μικρὸ νὰ πᾶν νὰ μοῦ φέρῃ. Κανένας δὲν ἐξέβηκε ἀπ' τοὺς ἀντρεξιμένους, μᾶς χύρας γυιὸς μοναχογιὸς κείνος θγάνει καὶ λέει:

— Ἐγὼ μαι ἄξιος στὸ σπαθί καὶ ἄξιος στὸ κοντάρι τὸν Κωνσταντῖνον τὸν μικρὸ νὰ πᾶν νὰ τὸν φέρῃ. Δώσε μου χίλιους ἀπὸ μπροστὰ καὶ χίλιους ἀπὸ πίσω καὶ χίλιους πὲρ τὰ πλάγια μου, τὸν Κωνσταντῖν νὰ φέρῃ.

Ἐκεῖ στὸν δρόμον πηγαινεν στὴ στράτα περπατοῦσε, καὶ τὸν σταυρὸ του ἔκανε, Θεὸ παρακαλοῦσε:

— Θεέ μου, δὸς' μου νὰ τὸν βρῶ στὸν ἱσκιὸ νὰ κοιμάται, τὸ ἄλφωδ τοῦ σπῆ δοσκῇ, καὶ τὸ σπαθί στὸν κλῶνον. Ἐκεῖ πῆγε καὶ βρῆκε τον, στὸν ἱσκιὸ πού κοιμόταν, καὶ ἔπιασε καὶ τὸν ἔδεσε, τριῶν κουλιῶν (τρεῖς φορὲς) ἀ-

κί' ἔβαλε καὶ στὴν πλάτη του τοῦ μύλου τὸ λιθάρι. Στὸν δρόμον πού τὸν πάεσαν ἐφώνασε καὶ λέει:

— Δὲν εἶνε κρίμα καὶ ντροπὴ στὸν βασιλιά νὰ πᾶν; Καὶ τίναξε τὰ χέρια του, κοπήκαν οἱ γ' ἄλυστρες καὶ τάραξε τίς πλάτες του καὶ ἔπεσε τὸ λιθάρι, καὶ αὐτὸς μακρὰ πετάχτηκε. — Ζήτη τὸ παλληκάρι!

Ἐνὰ ἄλλο τραγούδι, λέει γιὰ κάποιον Κωνσταντῖνον πάλι, πού ἐνῶ ἤθελε μικρὸν νὰ τὸν ἀρραβωνιάσῃ ἡ μάνα του:

Τοῦ ἦρε ἓνα μῆνυμα στὸν πόλεμον νὰ πᾶν. Νύχτα σελῶνει τ' ἄλογο, νύχτα τὸ καλλιγώνει, δάξ' ἀσημένια πέταλα, καρφιά μαλαστένια, καὶ τὸ κοινοῦσκάκι του, ὅλο μαργαριτάρι...

Ὁλόκληρη ἱστορία καὶ τὸ ποίημα αὐτὸ μὲ πλοκήν καὶ λύσιν, ὅπως καὶ ἐνὸς ἄλλου Κωνσταντῆ, πού ἐνῶ:

ὁ Ταῦρος χαίρεται τ' ἄρματα καὶ ὁ Φράγκος τὰ καράβια.

Αὐτὸς χαίρεται τὴν κόρη πού ἀγαπᾷ. Ἀλλὰ πάει στὸν πόλεμον καὶ αὐτὸς καὶ ἀφίνει τὴν «καλὴν του», ἡ ὁποία τοῦ λέει παραπονετικά:

— Ἐσὺ διαδαικίεις, Κωνσταντῆ, καὶ ἐμένα πού μ' ἀφίνει; — Σ', ἀφίνα πρῶτα στο σέο, καὶ δεύτερο στοὺς ἁγίους 'φίνω σε, ἀλδούστεα καὶ στὴ γλυκειά μου μάνα...

Ἄλλη ἱστορία πάλι, τραγική καὶ αὐτὴ.

Καὶ οἱ ἱστορικοὶ Κωνσταντῆδες δὲν τελειώνουνε στὰ θρακικά τραγούδια.

Ὁλόκληρος... ἐπιστράτευσις Κωνσταντῆδων καὶ Κωνσταντῖνων καὶ τραγούδια τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου στὸ Κωστῇ!...

Κατὰ τὸν κ. Συμυρλῆν, τῆς Βερροίας, ἀναστενάρικο τραγούδι τῆς φωτιάς εἶνε τὸ ἐξῆς:

Τὸ πανηγύρι εἶνε πολὺ, καὶ ὁ κόσμος εἶνε λίγος, δέκα διπλὲς ὁ χορὸς, δεκαοχτὼ παλαιότερες, ὁ λύκος πῆρε τὸ παιδί 'πὸ μέσ' ἀπ' τὴν παλαιστρα (κλπ.)

Ὅπως καὶ τὸ ἐξῆς, τοῦ ὁποῦ δημοσιεύομεν ἀπόσπασμα

ος των χαμένων θη-
ας - Λιγνός αεροπόροι
των ξένων». —
οζάνοι του δόνα.
νω κάθε σήλη». —
της "Ελλην Στάληδ".
ν θα τα πάρης μαζί
ροβολόταιδος.
ροκος».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. ΜΕΤΑΞΗΝ

Η ΛΑΪΚΗ

ΕΥΓΥΝΟΜΟΣΥΝΗ

πρόεδρον της κυ-
τάλησαν τα κάτω-
τηλεγραφήματα:
Υ. "Επί ευεργετι-
συγκεντρώσεως
άζομεν απείρου
ον του γεωργικού
ημετέρας οργανώ-
οικητής και ανα-
νας.

πρόσωποι συνεται-
είας Κιάτου και
συνεδριάζει εις τα
αριδικής ενώσεως
κιάτου, διαφωτισθέν-
ιστορικών μέτρων προ-
σουλτανίας, άτινα άπαλ-

λασσουν από άσυστολον κερδοσκο-
πίαν την έκ τούτου άείποτε δεινο-
παθούσαιν τάξιν σουλτανισσα-
γωγών, εκφοράζον άπειρον και βα-
θυτάτην εύγνωμοσύνην. Καλιακού-
δας, Τάρλας, Παπούσης, Σπυρό-
πουλος, Κλουσιανίτης, Αργυρό-
πουλος, Σταθούπουλος, Καρβουν-
τζής, Γκιόκας, Κυριακού, Κουκού-
λης, Κελέγκας, Ρότσιος, Παπακυ-
ριακού, Τασσώνης, Φραγκόπου-
λος, Άνδοικόπουλος, δημορχος
Δουβής, Βασιλογιάννης, Λιακό-
πουλος, Ράπτης, Σαγρέδας.

ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ. "Εκφράζω σύ-
βαρμπτον ένθουσιασμών παραγω-
γών ημετέρας κοινότητος διά λη-
φθέντα μέτρα προστασίας δάμνα-
κος, παρακαλώ δεχθίτε άπειρους
εύχαριστίας εύχόμενοι διακλήρω-
σιν αναληφθέντος έργου. Κοινότης
Βελεστίνου πρόεδρος Γκοτινάκος.

ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ. "Λαός Γαργα-
λιάνων εύγνωμονεί υμάς δι' εφάρ-
μογήν ενιαίας διαχειρίσεως σταφι-
δος, μέτρου αποτελούντος άπραγ-
ματοποίητον όνειρον παραγωγών
ολοκληρών δεκαετηρίδων. Μας συγ-
κινεί βαθύτατα, κύριε πρόεδρος, τό
ένδιαφέρον σας δι' ημάς και μάς
ένθουσιάζει ό τρόπος της επιτυ-
γούς λύσεως των προκυπτόντων
ζητημάτων διαθέσεως παραγωγής
υπό αυτόχρημα τραγικάς συνθήκας
έξωτερικών άγορών. Πρόεδρος κοι-
νότητος Νικ. Σκούντζος.

ΑΘΗΝΩΝ: Δεχθήτε παρακαλού-
μεν έκφρασιν άπειρών εύχαριστιών
μας διά σωστικήν γερονομίαν σας
έφαρμογής Νόμου 2.000 όριστικο-
ποίησαν θέσιν μας και εξασφαλί-
ζουσιν οικογενείας μας. — Υ-
πάλληλοι σίτου "Εταιρίας Γεν. "Α-
στηρίξουν με "ΕΙΡΑΙΩΣ. πνίσθ
γεινάς: Οί πολύτε-
γεγονότα την
ναπότρεπτον.

ότλητα την βαθύτα-
μοσύνην διά τό υ-
αυτών στοργικών
έκδηλωθέν διά της
λευταίου περί προ-
ταυτέκων νόμου,
τά την κρισιμωτά-
σύντησαν την άγ-
οδον, καθ' ην ή ά-
η της ημετέρας έ-
στραμμένη εις την
θειαν να οδηγήση
ας διά μέσου των
έλων και υφάλων
να. Αι εύχαι των
μυριών πανελλη-
χέμπονται εις την
υπερ υγείας και
του Σωτήρος της
σοφού επιτελους,
διπλωμάτου του

σμα διότι ό χώρος δέν μάς έπι-
τρέπει:

Σκλάβου ό γυιός καυχήθηκε
μπροστά "πό τον άφέντη
— "Αφέντη μ' "γώ τη θάλασσα,
πλεχτή θα την περάσω.
— "Αν την περάσης, Κωσταντή,
γαυρόδ θέ να σε κάμω.
Θέλεις την πρώτη άδερφή,
θέλεις την ύστερένια,
θέλεις την έξαδέερφή μου,
τη νυχτογεννημένη; κλπ.

"Άλλος πάλιν Κωσταντής
έδω!...

ΟΟΟΟΟ

"Η έπιστήμη, διά του κ. Τα-
νάγρα, προσπαθεί ν' άνακαλύ-

ψη τί έπενεργεί και δέν καίνον-
ται τα πόδια των "άναστενά-
ρηδων" όταν χορεύουν ξυπόλυ-
τοι έπάνω στη φωτιά. Διότι χο-
ρεύουν. Τούτο εινε γεγονός!

"Η λαογραφία προσπαθεί να
άποδείξη τη συνέχεια μ' ό-
μοιότητα της ζωής των έθνων
και δοξασίων του έλληνικού λα-
ού έδώ και τρεις χιλιάδες χρό-
νια.

Οί ίδιοι οι "άναστενάρηδες
έρωτώμενοι πώς δέν καίνονται
χοροπηδούντες έπάνω σε αναμ-
μένα κάρβουνα, άπαντούνε ότι
άπάνω στη μανία του χορού,
βλέπουν την άγία "Ελένη να
προηγείται από αυτούς κρατού-
σα ένα σταμνί νερό, τό όποιο
ρίχνει στην άνθρακιά και έτσι
ή πυρά τους δροσίζει, αντί να
τους καίη!...

ΟΟΟΟΟ

Θά κλείσουμε την σειράν
αυτήν των "άναστεναριών" με
τά έρωτικά τραγούδια, τών έντο-
πίων κατοίκων της Μελίκης, τά
όποια έχουν τούτο τό παράξε-

ΜΙΑ
ΝΕΑ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΟΤΙ
ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΦΑΙΝΕΣΘΕ
ΠΕΙΟ ΝΕΑ ΚΑΙ ΠΕΙΟ

ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ

Μιά νέα πρόσ-
φατος και έκπλη-
κτική άνακάλυ-
ψις έγινε με την
πούδρα από ρύζι.
"Ένα νέο στοι-
χείο θαυμάσιο, που όμορφαί-
νει τό δέρμα, άναμινγνότε
προσεκτικά με την πιο λεπτή
πούδρα περασμένη από μετά-
ξινο κόσκινο, πράγμα που δι-
δει μια νέα ζωή και λάμψη

νο. "Ότι δέν εινε άόριστα, ούτε
άπευθύνονται σε άγνωστα πρό-
σωπα του παρελθόντος. Λη-
σμονημένα ή ξένα άλλων τό-
πων. Τραγούδια άλλα έγιναν
για πρόσωπα που έζησαν και
τά θυμούνται όλοι στο χωριό ή
και πρόσωπα που ζούνε ακόμα,
σε βαθεία, σήμερα, γηρατεία,
και αίσθάνονται τό γλυκύτερον
αίσθημα ν' άκούουν τώρα που
δρίσκονται μαραμένες στο κα-
τώφλιο του βίου, τα τραγούδια
που τούς λέγαν όταν ήσαν ό-
λόδροσες κοπέλλες, γεμάτες
νείατα και άγάπη και όρμη
προς τό μέλλον και προς τη
ζωή!...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΝΥΚΤ
ΝΕΑ

Η ΣΧΟΛΗ ΕΙΣ
ΡΗΝΗΝ

Διά
σιευθε-
τεύχοι
ρίδος
Νυκτε
πορικ
όργαι
Νέας
λειτοι
λης

ΟΟΟΟΟ

ΑΜΑΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΝΙΚΟΥ ΩΔΕΙΟΥ

έτικην επιτυχίαν θα
η έσέτος ή άνασ-
μελοδραματική σχο-
ληνικου ωδείου, της
οτε αι εμφάνισεις
μουσικών γεγονότος.

ΟΟΟΟΟ

Λατρικός Σύνδεσμος
ραή 3, τηλ. 27-550)

την προσέχη Κυριακήν διοργα-
νώνει έκδρομήν εις Πάρνηθα με
διαφόρους διαδρομάς. Δηλώσεις
συμμετοχής εις τα γραφεία του
Συνδέσμου μέχρι της εσπέρας
της Παρασκευής.

ΟΟΟΟΟ

Η «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ»

"Εκυκλοφόρησε τό ύπ' αριθ. 66
τεύχος Σεπτεμβρίου του περιοδι-
κού «Πνευματική Ζωή» με έκλεκτήν,
ως πάντοτε, συνεργασίαν, έξ ής
σημειούμεν διήγημα Πετιμεζά —
Λαύρα, ταξιδιωτικάς έντυπώσεις
Στρατή Δούκα, μελέτας Παύλου
Φλώρου και Δ. Ζ. Πουλιανού, ποιή-
ματα Νίνας Μ. Τσαμαδού, Ν. Χά-
γερ Μπουφίδη και Θεόγγινος κατά
μετάφρασιν Κώστα Κατσαρού, άρ-
θρον Μελέη Νικολαΐδη, κριτικήν δι-

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Με εύκολίας πληρωμής πω-
λούμεν ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΚΟΥ-
ΖΙΝΕΣ και ήλεκτρικά ΣΚΕΥΗ
ΜΑΓΕΙΡΙΚΗΣ. Πωλούμεν έ-
πίσης ΚΟΥΖΙΝΕΣ ΑΕΡΙΟ-
ΦΩΤΟΣ όλων των μεγεθών,
φλημισμένης μάρκας ΣΟΥ-
ΠΕΡΓΚΑΖ.